

our learning should have our industry in mind. This will make us even more prepared for a job in the field!

Being fluent in a professional English language opens up the door to a variety of job opportunities not available to a common job candidate. These opportunities exist in marketing, transportation, administration, sales, retail, banking, education, law, communication, public relations, tourism and government – to name just a few. Not surprisingly, most corporations need employees who are able to speak professional English.

However, being able to speak professional English, and having experience in the field of occupation make it possible for employees to promote his or her workers, and obtain higher level positions. Larger companies need managers who can travel overseas to close deals and oversee operations. Smaller companies need multilingual employees who can help explore new business opportunities in foreign countries and establish new operations overseas without hiring an expert or an entrepreneur for these purposes.

Being able to speak a foreign language fluently, however, is the best option. It provides the greatest job security, wages and advancement opportunity.

Ковальчук О. С.

кандидат психологічних наук, доцент
*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*

КРОС-КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ АМЕРИКАНСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУР У КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Дослідники у галузі кроскультурної психології виділяють дихотомію "суб'єктна – об'єктна" культура. До об'єктної культури відносять матеріальні цінності і соціальні інститути, а до суб'єктної – психологічні ознаки носіїв певної культури. Зокрема, Едвард Стюарт та Мільтон Бенет визначають суб'єктну культуру, як особистісні ознаки представників певної культури, які зумовлюють настановлення, вірування, ціннісні орієнтації, моделі поведінки та базові уявлення людей про навколишнє середовище [6].

Отже, суб'єктна культура – це психологічні ознаки культури, враховуючи провідні настанови, паттерне мислення та цінності, поширені між представниками певної культури [6, 9].

Для класифікації компонентів, що відносять до поняття "суб'єктна культура" голландський психолог Геєрт Хофстеде запровадив термін "психологічне вимірювання культур" і визначив його, як певний набір цінностей, настанов, вірувань, норм та моделей поведінки за якими одна група культур відрізняється від іншої (Hofstede G., 1980, 1984).

У 1994 році Геєрт Хофстеде розробив ще кілька підходів щодо вимірювання культур. На базі цього дослідження Хофстеде виявив, що

культури найбільш всього різняться за 6 факторами: індивідуалізм – колективізм (individualism – collectivism), маскулинність – фемінінність (masculinity – femininity), дистанція влади (power distance), уникання невизначеності (uncertainty avoidance), відкритість – закритість та простота – складність.

Практична цінність цієї концепції полягає у тому, що якщо віднести певну культуру до будь якої шкали, то можна, у певній мірі, спрогнозувати поведінку її представників.

Порівнюємо етнічні особливості представників американської та української культур за найбільш дослідженими вимірами: індивідуалізм-колективізм, маскуліність-фемініність, дистанція влади та відношення до часу.

Індивідуалістична культура – це така культура, в якій індивідуальні цілі її представників більше важливі за групові. Характерними рисами індивідуалістичних культур є: повага прав іншої людини, велика цінність людського життя (чим вищий рівень життя, тим більший індивідуалізм). Але недоліками індивідуалізму можуть бути: самотність, родинні конфлікти, нарцисизм. До представників індивідуалістських культур відносять США, та Німеччину.

Культурам колективізму притаманне домінування групових цілей над індивідуальними, тобто соціальна ідентичність важливіша за індивідуальну. Характеристика цієї культури: взаємна допомога, щедрість, гостинність, почуття обов'язку, наслідування традицій, поведінка людини визначається її належністю до групи. Дослідники Донченко О., Романенко Ю. вважають, що для представників української культури характерний своєрідний індивідуалізм. Про це свідчать відомі вислови: «Моя хата з краю..», «Як не з'їм, то понадкусую». Представників Росії та Китаю учені відносять до колективістських культур.

Узгоджується з індивідуалізмом-колективізмом, дихотомія «фемінінність/маскуліність». Оскільки фемінінність культури оцінюється за такими ціннісними орієнтаціями, як взаємодопомога, підлеглість, збереження традицій, обережність, миролюбність, щиросердність, поступливість, то маємо припущення, що українська культура є більш фемінінною.

До характеристик маскуліної культури ми віднесли такі риси, як розрізненість, самотійність, руйнування традицій, схильність до ризику, агресивність, холодність, суперництво. Такі характеристики, як самотійність, суперництво, притаманні американській культурі.

Що стосується дихотомії «відкритість-закритість» культури, то зазначимо, що у відкритих культурах можна помітити велике терпіння щодо відхилення поведінки індивідів від загально визначених правил та норм. Відкритими вважаються культури таких країн, як Росія, Гонконг, Таїланд. Для України також характерне відхилення від встановлених норм, не чітке дотримання закону. У закритих культурах люди поводять себе згідно групових норм, недотримання яких жорстоко карається. Люди в закритих

культурах відзначаються більшою стурбованістю, передбачуваністю, визначеністю, про що свідчить поведінка американців, які дотримуються закону, сплачують податки та є законослухняними громадянами.

Ще одним показовим виміром культури є дистанція влади. У культурах з великою дистанцією влади, влада – одна з головних цінностей. Той, хто володіє владою має великий пріоритет. Щоб досягти успіху, треба мати такі риси, як: послужливість, конформізм, авторитарність. Перевага надається жорсткому керівництву.

Культурам з низькою дистанцією влади притаманні рівність, повага, знання, можливості та здібності. Влада не дає особливих пільг і привілеїв у соціальній сфері, а розглядається, як частка суспільного життя. За Г. Хофстеде низька дистанція влади характерна для таких країн, як США. У своєму дослідженні автор не розглядає Україну, але за описом для представників української культури характерна велика дистанція влади.

Важливим фактором при спілкуванні представників американської та української культур є відношення до часу. Американці сприймають час як вектор з минулого у майбутнє, вони чітко дотримуються дедлайнів, вчасно приходять на зустрічі. Час – це гроші. Не виконав завдання у запланований відрізок часу – втратив гроші. Для українців, навпаки, час сприймається більш поліхронно. У дослідженнях, проведених українськими ученими, показано, що для представників української культури характерне помірно поліхронне ставлення до часу [7, 8]. Зокрема, для українців є характерним більша лабільність, відхилення від запланованих графіків, виконання справ в авральному режимі, для того щоб встигнути зробити роботу вчасно.

Отже, при взаємодії та міжетнічному спілкуванні необхідно враховувати кроскультурні розбіжності між представниками української та американської культур. Знання про психологічні вимірювання культур набувають особливого значення для представників української культури після встановлення безвізового режиму.

Література

1. Геберт Д. Организационная психология. Человек и организация / Д. Геберт, Л. фон Розенштиль; пер. с нем. О. А. Шпилова. Харьков: Гуманитарный центр, 2006. 624 с.
2. Донченко О., Романенко Ю. Архетипи соціального життя і політика: глибинні регулятиви психологічного повсякдення / К.: «Либідь». 2001. 116 с.
3. Коростелина К. В. Культурные детерминанты межэтнических отношений // Учебные записки ТНУ. 1999, №12 (51) №2, С. 86-88.
4. Носенко Е. Л. Культурно-психологічні проблеми інтеграції України в Європейське співтовариство / Е. Л. Носенко // Грані. 2 (4), березень-квітень 1999. С. 59 61.

5. Hofstede G. Culture's Consequences: International differences in work related values. Beverly Hills, CA: Sage Publications, 1980. 293p.
6. Hofstede G. Cultural Constraints in Management Theories. University Limburg, Maastricht, the Netherlands Academy of Management Executive. 1993. №7(1). p. 81-84.
7. Kovalchuk O. Monochronic-Polychronic attitudes toward time in Ukrainian, American and French cultures / O. Kovalchuk // International Journal of Psychology. 2008. Volume 43. Issue 3/4. p. 681.
8. Kovalchuk Olena. Social Responsibility in Cross-Cultural Perspective: Assessment of Future Ukrainian and Lithuanian Engineers [Electronic resource] / O. Kovalchuk, A. Augustiniene // 11th European Conference on Psychological Assessment of Personality. – Latvia: University of Latvia, 2011. Abstract book. p.144. ISBN 978-9984-45-387-3. URL : www.ecpa11.lu.lv.
9. Stewart, Edward and Bennett Milton. American Cultural Patterns. A Cross-Cultural Perspective. Rev. Ed. Yarmouth, Maine: Intercultural Press Inc., 1991. 101p.

Колесник А. В.,
кандидат філологічних наук
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ

ПРАВОВИЙ КОНТЕКСТ ОПОВІДАННЯ ІВАНА ФРАНКА «ДО СВІТЛА!»

Важливим аспектом навчання майбутніх фахівців правоохоронної сфери діяльності є вивчення історії нашого суспільства в правовому контексті, яка зафіксована в письмових історичних джерелах, а також частково в художній літературі, яка є відбиттям історичних подій. Тому ознайомлення здобувачів вищої освіти з творами українських письменників є необхідним елементом навчання.

У художній прозі українського письменника Івана Яковича Франка частина творів присвячена викриттю вад суспільства Галичини кінця ХІХ століття, зокрема несправедливого ув'язнення (оповідання «Панталаха», «На дні», «До світла!», віршова збірка «Тюремні сонети»), з метою недопущення свавілля урядового про шарку та захисту прав населення. Адже українські селяни нерідко ставали жертвами несправедливого суду або навіть без суду опинялися в тюрмі. Сам І. Франко був такою жертвою, тричі заарештований. Несправедливо звинувачений у належності до таємного товариства він був заарештований у 1977 р. і перебував у в'язниці 8 місяців, протягом досудового розслідування, а після того засуджений на 6 тижнів арешту.

На початку вересня 1989 р. І. Франко, перебуваючи у тюрмі втретє, написав вірш «Був вечір, ми в казні вже спати лягли...», фабула якого й лягла